

DEKLARACIJA

XI. zasjedanja

Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine

Vodeni legitimnom političkom i demokratskom voljom hrvatskoga konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini (BiH);

Potvrđujući neupitnu privrženost temeljnim europskim vrijednostima i ustavnim načelima BiH;

Potvrđujući ponovno nedvosmisleno opredijeljenost hrvatskoga konstitutivnog naroda i krovne političke organizacije Hrvata u BiH, Hrvatskoga narodnog sabora BiH (HNS BiH), punopravnom članstvu u Europskoj uniji (EU) i Sjevernoatlantskom savezu (NATO);

Podsjećajući da su Hrvati kao konstitutivan narod potpisali Washingtonski sporazum od 18. ožujka 1994. godine, čime je uspostavljena Federacija BiH, koja je Hrvatima zajamčila jednaka i suverena prava, kao i da je Federacija BiH potpisnica Aneksa 4 Općega okvirnog sporazuma za mir u BiH (Daytonski sporazum) od 14. prosinca 1995. godine;

Naglašavajući kako je konstitutivnost Bošnjaka, Hrvata i Srba, sukladno odlukama Ustavnoga suda BiH, potvrđena kao natkrovljujuće načelo Aneksa 4 Daytonskoga sporazuma (Ustav BiH);

Ističući pritom kako su Hrvati kao konstitutivan i suveren narod potpisali međunarodne sporazume iz kojih proizlazi ustavno načelo kolektivne jednakosti konstitutivnih naroda, Bošnjaka, Hrvata i Srba, koje zabranjuje dominaciju i preglasavanje jednoga konstitutivnog naroda nad drugima u entitetima i BiH;

Podsjećajući da su u posljednja dva desetljeća suverena i politička prava Hrvata kao konstitutivnoga naroda u entitetima i BiH bila grubo oktroirana i izložena sustavnom političkom izigravanju i pravnom kršenju kroz nametnute izmjene Ustava Federacije BiH, jednostrane izmjene Izbornoga zakona BiH, višegodišnje neispunjavanje presuda Ustavnog suda BiH kao i

neizvršavanje preuzetih obveza iz „Mostarskog sporazuma“ od 17. lipnja 2020. godine kada su predstavnici međunarodne zajednice bili i svjedoci i potpisnici;

Osuđujući rastuće trendove govora mržnje u medijima i organiziranih skupina na društvenim mrežama kao i pojedine fizičke napade na pripadnike hrvatskoga konstitutivnog naroda, privatnu imovinu, svjetovne i vjerske simbole te spomenike Hrvata u BiH i Hrvatskoga vijeća obrane (HVO);

Zahvaljujući svim institucijama Republike Hrvatske na kontinuiranoj političkoj, diplomatskoj i projektnoj potpori Hrvatima u BiH, ali i BiH u cijelosti;

Pozdravljajući napore koje ulažu međunarodne institucije i međunarodni dužnosnici, zajedno u dijalogu s domaćim akterima, na stabiliziranju međunacionalnih odnosa u BiH i gospodarskoj suradnji;

Ponovno osuđujući neopravdanu rusku agresiju na Ukrajinu i ističući solidarnost s ukrajinskim narodom, koji već dvanaest mjeseci trpi brutalne posljedice rata, kao i sve postupke protivne međunarodnome pravu koji narušavaju suverenost država i njihovih granica;

Pozdravljajući potpisivanje dokumenta „Smjernice, načela i ciljevi u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti za razdoblje 2022. – 2026.“ za razinu Federacije i BiH od 29. studenoga i 15. prosinca 2022. godine u Sarajevu;

Potvrđujući ponovno trajnu privrženost načelima i ciljevima izraženim u političkim dokumentima prethodnih zasjedanja HNS-a BiH i jačanju institucije HNS-a BiH kao krovna predstavničkog tijela hrvatskoga konstitutivnog naroda, u skladu s ustavom, zakonima, načelima javnog prava, statutarnim i drugim dokumentima usvojenim voljom ovoga najvišeg hrvatskog predstavničkog političkog tijela u dosadašnjem razdoblju;

mi, sudionici XI. zasjedanja Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine, usvajamo:

Deklaraciju XI. zasjedanja Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine

Hrvatski narodni sabor BiH Deklaracijom s XI. zasjedanja još jednom potvrđuje svoju privrženost i posvećenost demokršćanskim vrijednostima, u vidu izražene javno-društvene odgovornosti i solidarnosti; supsidijarnosti; ljudskih prava; tolerancije i ukljućivosti; afirmacije temeljnih prava i sloboda; prava manjina; pune zaštite individualnih i kolektivnih prava; prava na legitimnu zastupljenost/predstavljanje i demokratska legitimnost; prava na individualnu i kolektivnu javnu autonomiju i identitet; slobode medija; slobode okupljanja i udruživanja; zaštite osobne inicijative i privatnosti; zaštite temeljnih vrijednosti poput života, braka i obitelji.

Preuzimajući punu odgovornost za opstojnost i boljitak hrvatskoga konstitutivnog naroda te napredak naše domovine BiH, utvrđujemo smjer djelovanja svih legitimnih političkih predstavnika Hrvata u idućem razdoblju, u područjima kako slijedi:

1. BOSNA I HERCEGOVINA: DOMOVINA (I) HRVATSKOGA NARODA
2. EUROPSKE I EUROATLANTSKE INTEGRACIJE
3. DEMOGRAFIJA
4. GOSPODARSTVO
5. OBRAZOVANJE
6. ZAŠTITA DIGNITETA DOMOVINSKOG RATA I HRVATSKIH BRANITELJA
7. SURADNJA S HRVATSKIM ISELJENICIMA
8. KULTURA I MEDIJI

1. BOSNA I HERCEGOVINA: DOMOVINA (I) HRVATSKOGA NARODA

- HNS BiH je u potpunosti opredijeljen za teritorijalni integritet BiH kao neovisne, cjelovite i stabilne države. BiH je kroz svu svoju povijest domovina hrvatskoga naroda u kojoj hrvatski narod na načelima jednakosti dijeli suverenost s druga dva tvorbena naroda, Bošnjacima i Srbima, te svim drugim građanima. Na tim načelima BiH ostaje zadovoljavajući okvir za ostvarenje hrvatskih nacionalnih interesa.
- HNS BiH će nastaviti raditi na svim administrativno-političkim razinama vlasti na ispunjavanju vitalnih strateških ciljeva ostvarivanja potpune konstitutivnosti Hrvata u BiH i pune jednakopravnosti s Bošnjacima i Srbima. Poštovanje multinacionalnoga karaktera, načela suvremenoga federalizma i konsocijacije koja proizlaze iz Washingtonskoga sporazuma i Daytonskoga sporazuma, ljudskih prava, demokratskoga poretka i vladavine prava su osnovni preduvjeti za stabilnu i sigurnu budućnost hrvatskoga naroda unutar BiH.
- HNS BiH će poštovati ustavnu strukturu BiH i podjelu nadležnosti između različitih razina vlasti u BiH kao domovine jednakopravnih konstitutivnih naroda i svih ostalih građana koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici jednoga od tri konstitutivna naroda.
- HNS BiH će se u svome radu nastaviti zalagati za daljnju decentralizaciju političke, fiskalne i gospodarske moći sukladno zahtjevima za integriranjem BiH u EU. S obzirom na to da su u BiH sve agresivnije politike koje promiču jednonacionalni (unitarni) poredak i secesionizam, što ugrožava njezin multinacionalni karakter i temeljna ustavna načela, HNS BiH će nastaviti politički i pravno suprotstavljati se svim politikama koje na bilo koji način teže degradaciji povijesnih, ustavnopravnih, političkih, ljudskih i drugih prava hrvatskoga naroda.
- HNS BiH ponovno ističe kako unitarističke i separatističke tendencije predstavljaju grube nasrtaje na ustavni poredak BiH, ali i realnu opasnost za opstojnost hrvatskoga naroda u BiH. Odgovorno tvrdimo i ponovno skrećemo pažnju našim partnerima iz međunarodne zajednice kako su unitarizam i separatizam osnovni uzrok blokada, stagnacije, nefunkcionalnosti i kronične nestabilnosti BiH.

- HNS BiH će ostati posvećen procesu ustavne reforme i izmjena Izbornoga zakona BiH u skladu s natkrovljujućim načelima Daytonškoga sporazuma i Ustava BiH, odlukom Ustavnoga suda u predmetu U-23/14 („Ljubić“) i svim presudama Europskoga suda za ljudska prava, čime će se osigurati jednakopravnost tri konstitutivna naroda Bošnjaka, Hrvata i Srba i svih drugih građana u BiH. Ograničene promjene Ustava BiH i izmjene Izbornoga zakona BiH moraju osigurati legitimno političko predstavljanje i jednakopravnost sva tri konstitutivna naroda na svim administrativno-političkim razinama u BiH, u tijelima i institucijama ustavno namijenjenim legitimnom demokratskom predstavljanju konstitutivnih naroda. Nužno je ukloniti sve vidove diskriminacije nacionalnih manjina, manjinskih zajednica i pojedinaca koji ne pripadaju nijednom od tri konstitutivna naroda te stvoriti uvjete za njihovo nesmetano sudjelovanje u političkim institucijama.
- HNS BiH ističe kako je izbor nelegitimnoga člana Predsjedništva BiH po četvrti put i podrška radikalnih bošnjačkih političkih stranaka i predstavnika njegovim retrogradnim politikama, uz unitarizam i separatizam, najveća politička opasnost za stabilnost, napredak i opstojnost BiH. HNS BiH osuđuje ponovnu uzurpaciju pozicije hrvatskoga člana Predsjedništva BiH izbornom voljom većinskoga naroda u Federaciji BiH.
- HNS BiH podsjeća da je u proteklom pregovaračkom razdoblju Venecijanska komisija pozitivno ocijenila prijedlog pregovaračkoga tima HNS-a BiH za ograničenu izmjenu Ustava BiH za Predsjedništvo i Dom naroda BiH. Svi budući pregovori moraju biti vođeni isključivo s ciljem opstojnosti i uspostavljanja potpune političke ravnopravnosti Hrvata s drugim konstitutivnim narodima u BiH.
- Sadašnji sastav klubova konstitutivnih naroda u suprotnosti je s načelima definiranim odlukama Ustavnoga suda BiH. HNS BiH smatra kako je potrebno uspostaviti potpuno novi model popunjavanja klubova konstitutivnih naroda u Domu naroda FBiH, kako bi se u cijelosti implementirala odluka Ustavnog suda BiH u predmetu U-23/14.
- HNS BiH će se protiviti smanjenju ovlasti domova naroda Federacije BiH i BiH te daljnjem ograničavanju vitalnoga nacionalnog interesa (VNI), a na štetu hrvatskoga konstitutivnog naroda kao malobrojnijega i u Federaciji BiH i BiH. Domovi naroda su ključne institucije u kojima se štite interesi konstitutivnih naroda u multinacionalnoj BiH. Domovi naroda ne smiju biti poligon za političke blokade koje mogu doći od pojedinih političkih stranaka.

- HNS BiH će dosljedno poštovati postojeći institucionalni i teritorijalni integritet BiH. S tim u vezi, BiH mora slijediti primjer europskih država koje svoj poredak temelje na načelima federalizma i konsocijacijske demokracije, koja je dio europske pravne stečevine, i koja omogućuju usklađivanje kolektivnih prava s individualnim, ljudskim i građanskim pravima i slobodama.

2. EUROPSKE I EUROATLANTSKE INTEGRACIJE

- Članstva u EU-u i NATO-u su, uz dobrosusjedsku suradnju, najvažniji vanjskopolitički ciljevi BiH i od strateške su važnosti za Hrvate u BiH te će hrvatski legitimni politički predstavnici i dalje zauzimati vodeću ulogu u predvođenju europskog i euroatlantskoga puta BiH.
- HNS BiH pozdravlja odluku Europskoga vijeća od 15. prosinca 2022. godine o dodjeli kandidacijskoga statusa BiH, koja predstavlja ohrabrenje i iskorak kojim se BiH vraća u prostor europskih vrijednosti i integracija.
- HNS BiH je opredijeljen za žurne reforme koje su nužne za početak pregovora o članstvu BiH u EU-u i usklađivanje s europskom pravnom stečevinom. Naglašavamo nužnost efikasnoga usmjeravanja i korištenja svih institucionalno-političkih kapaciteta u realizaciji obveza koje BiH približavaju članstvu u EU-u. Jedan od prioriteta se odnosi na funkcioniranje i rezultate mehanizma koordinacije u procesu europskih integracija na svim razinama. Proces napretka BiH u EU ne smije ugroziti jednakopravnost Bošnjaka, Hrvata i Srba te degradirati ovlasti županija/kantona u procesu donošenja odluka. Konstitutivni narodi te sve razine vlasti, od županija/kantona do državne razine, moraju imati jednakopravan položaj u procesu donošenja odluka u pregovaračkom procesu s EU-om.
- HNS BiH se čvrsto zalaže za što bržu provedbu svih nužnih reformi na putu prema EU-u i NATO-u. U tom smislu, potrebno je što skorije stvoriti pretpostavke za transformiranje Ureda visokoga predstavnika za BiH (OHR), kao jednoga od preduvjeta za punopravno članstvo BiH u EU-u, te kako bi se osigurao puni suverenitet BiH. BiH mora dati prioritet

domaćim rješenjima i preuzeti odgovornost za svoj suverenitet. Imajući to u vidu HNS je opredijeljen za cjelovitu i brzu provedbu „Programa 5 plus 2“ Ureda visokog predstavnika.

- HNS BiH smatra kako je ulazak Republike Hrvatske u schengenski prostor i europodručje od iznimne važnosti za hrvatski narod i BiH u cjelini. HNS BiH će uspostaviti još tješnju suradnju s vlastima Republike Hrvatske po pitanju podizanja efikasnosti na graničnim prijelazima i izgradnje kvalitetne infrastrukture koja će omogućiti brži prelazak granice u područjima gdje žive Hrvati u BiH.
- HNS BiH je radom svojih predstavnika odlučujuće djelovao za aktivaciju Akcijskoga plana za članstvo (MAP) u NATO-u. U okviru svojih nadležnosti i u suradnji s nadležnim tijelima u BiH potrebno je nastaviti raditi na intenziviranju svih aktivnosti i pitanja iz domena integracije u NATO. Članstvo u NATO-u i partnerstvo s članicama NATO-a jamče sigurnost i opstojnost hrvatskoga naroda u BiH.

3. DEMOGRAFIJA

- HNS BiH prepoznaje demografske izazove s kojima se Hrvati u BiH suočavaju, a koje jednako pogađaju sve narode u BiH i jugoistočnoj Europi. Iseljavanje mladih te čitavih obitelji su glavni izvor demografskih poteškoća s kojima se suočava hrvatski konstitutivni narod u BiH.
- HNS BiH će potaknuti donošenje svih potrebnih zakonskih mjera kako bi na svim razinama u BiH ojačale politike koje će doprinijeti ostanku i opstojnosti Hrvata u BiH. Također, čvrsto će se založiti u zakonodavnim tijelima svih razina vlasti u BiH za usklađivanje svih zakona koji su potrebni za poboljšanje demografske slike.
- Kao preduvjet za demografsku revitalizaciju hrvatskoga konstitutivnog naroda, HNS BiH ističe političku stabilnost, socijalnu sigurnost, uključujući sigurna radna mjesta s odgovarajućim ugovorima, povećanje mirovina, naknade za majke odgajateljice i poboljšanje zdravstvenoga sustava, jačanje gospodarstva, uključujući adekvatno povećanje plaća u privatnom i javnom sektoru, poboljšanje kvalitete obrazovanja,

digitalizacije i drugih usluga koje će pratiti nove trendove i pojačati povezanost Hrvata unutar BiH sa svijetom.

- HNS BiH će poticati unutarhrvatski dijalog o dobroj praksi među predstavnicima lokalne samouprave i županija/kantona kako bi se provele što efikasnije i žurnije mjere u nadolazećem razdoblju.
- Usvajanje Demografske strategije potvrđuje strateško pozicioniranje ovog pitanja od vitalnoga značenja za hrvatski konstitutivni narod u BiH, ali i za Hrvate u cjelini. Ostvarivanje ciljeva iz Demografske strategije bit će prioritet u ukupnom djelovanju HNS-a.

4. GOSPODARSTVO

- HNS BiH ističe važnost političke stabilnosti, neovisnosti sudbene vlasti i vladavine prava kao temelja gospodarskoga razvoja i demografske obnove.
- HNS BiH se zalaže za socijalno tržišno gospodarstvo kojim će se uspostaviti pošteno tržišno natjecanje, stimulativni uvjeti za zaposlene te osigurati niska razina nezaposlenosti i okvir za učinkovitu javnu službu i sustav socijalne skrbi u korist stanovnika i poduzetnika u BiH.
- S obzirom na to da veliku prepreku razvoju, uspostavi konkurentnijega gospodarstva, socijalne pravde te inozemnim ulaganjima u BiH predstavljaju pravna nesigurnost i korupcija, nužno je žurno postići najširi politički i društveni konsenzus te osigurati učinkovitu borbu protiv korupcije. Bez razvoja gospodarstva, nije moguć demografski oporavak i zadržavanje mladih i stručnih kadrova.
- HNS BiH će se zalagati za stvaranje pravne sigurnosti za ulagače iz inozemstva i domaće poduzetnike. Isplata računa poduzetnicima u zadanim rokovima, sigurni, brzi i efikasni pravni sustav su preduvjeti koje će HNS BiH promovirati u zakonodavnom procesu na svim razinama, s ciljem stvaranja stabilnoga tržišta koje će osigurati investicije iz zemlje i inozemstva te doprinijeti gospodarskom rastu i većoj zaposlenosti. Fiskalna politika mora biti u službi stanovnika i poduzetnika, pogotovo u vremenima krize.

- HNS BiH će se zalagati za javno-privatna partnerstva, prepoznavanje i implementaciju gospodarskih politika za razvoj ekonomije 21. stoljeća, uključujući sektore digitalizacije, informacijske i tehnološke industrije, umjetne inteligencije (u skladu s najvišim etičkim standardima), istraživanja i razvoja te intelektualnoga vlasništva. Potrebno je poticati akademsku zajednicu, sveučilišta i obrazovne institucije u praćenju kretanja na potrebe tržišta.
- HNS BiH će raditi na povećanju energetske sigurnosti u BiH. Južna interkonekcija plinskih transportnih sustava Hrvatske i BiH ima stratešku važnost za sigurnost opskrbe BiH i hrvatskoga stanovništva u BiH. HNS BiH će poticati opskrbu iz različitih energetskih izvora i pravaca, uključujući ulaganje u obnovljive izvore energije s ciljem osiguranja energetske stabilnosti i zaštite okoliša. Nužno je izraditi energetske strategije kojima će se osigurati izvori, primjena i distribucija energije te povezanost sa svjetskim energetskim tržištima. Velike klimatske promjene ukazuju na neminovnost promjene gospodarskog koncepta, racionalnijeg pristupa u korištenju energije i smanjenju emisije štetnih plinova kao i svih oblika onečišćenja okoliša.
- Prometna i komunikacijska infrastruktura moraju se modernizirati u skladu s potrebama 21. stoljeća i kako bi bile u službi stanovništva i gospodarstva. HNS BiH će žurno poduzeti sve potrebne zakonske mjere kako bi se povećala sigurnost na prometnicama svih kategorija, uključujući senzibiliziranje i edukaciju svih sudionika u prometu. HNS će se založiti za reviziju prekršajnih odredbi i zakona o cestovnom prometu.
- HNS BiH će raditi na svim razinama vlasti na socioekonomskim reformama kako bi se otklonile prepreke povećanju konkurentnosti te ubrzala realizacija Gospodarskoga i investicijskog plana i Zelene agende za Zapadni Balkan. U tom smislu, hrvatski legitimni politički predstavnici posebno će se zalagati za intenzivniji razvoj poduzetništva, posebno obiteljskoga, poduzetništva žena i poduzetništva mladih, te razvoj sektora malih i srednjih poduzeća. Razvoj maloga i srednjega poduzetništva ključan je za razvoj svakoga gospodarstva, a potpora razvoju poduzetništva je jako naglašena u brojnim dokumentima Europske unije te ona kontinuirano prati napredak BiH u toj oblasti. To će značajno doprinijeti zapošljavanju, inovativnosti, konkurentnosti, razvoju BiH i njezinog gospodarstva, ali i porastu životnoga standarda svih građana.

5. OBRAZOVANJE

- HNS BiH ističe kako je nužno intenzivirati razvoj kvalitetnoga znanstvenog, obrazovnog i školskog sustava sukladno najvišim europskim i svjetskim standardima. Obrazovanje i školstvo su preduvjet za institucionalno očuvanje i razvoj hrvatskoga nacionalnog identiteta, jačanje gospodarstva i trgovine te svekolikoga društvenog razvoja hrvatskoga konstitutivnog naroda u BiH. Obrazovanje i školstvo moraju biti konkurentni za suvremeno tržište rada unutar BiH i u europskome okruženju.
- HNS BiH i njegovi legitimni politički predstavnici lokalne samouprave i županija/kantona zalagat će se za školstvo i obrazovanje na hrvatskome jeziku i u skladu s hrvatskim programom te sukladno međunarodnim standardima. Kao suveren narod u BiH, Hrvati imaju pravo na školstvo i obrazovanje na hrvatskome jeziku i po hrvatskome programu. Očuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta u školstvu i obrazovanju ne ugrožava identitet drugih konstitutivnih naroda i manjinskih zajednica u BiH.
- HNS BiH će se i u svome budućem radu posebnu pažnju posvećivati stanju u područjima znanosti, obrazovanja i školstva s krajnjim smjernicama:
 - stvaranja jedinstvenoga hrvatskog obrazovnog sustava u BiH, koji bi uključivao predškolski odgoj, osnovno i srednje obrazovanje te visoko obrazovanje, s povezanim programima i ciljevima;
 - poticanja suradnje visokoga obrazovanja i predstavnika obrtnika i poduzetnika, s ciljem usklađivanja potreba tržišta rada i obrazovnih centara;
 - poticanja razvoja Sveučilišta u Mostaru, njegovoga partnerstva sa stranim sveučilištima, znanstvenim i tehnološkim centrima, međunarodne razmjene studenata i znanstvenoga osoblja, općeg razvoja kvalitete i znanstvenoga istraživanja i visokoga obrazovanja na hrvatskom jeziku;
 - jačanje zdravstvenoga sustava u područjima gdje žive Hrvati u BiH, uključujući razvoj Sveučilišne kliničke bolnice/centra Mostar i obrazovanje liječničkoga kadra;

- daljnji razvoj Hrvatske akademije za znanost i umjetnost u BiH.

Zajednički ciljevi svih navedenih smjernica i aktivnosti u korist obrazovanja su jačanje gospodarstva, podizanje kvalitete života i rada u BiH, očuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta, zaustavljanje procesa odljeva mozgova i iseljavanja te demografska obnova hrvatskoga naroda.

6. ZAŠTITA DIGNITETA DOMOVINSKOGA RATA I HRVATSKIH BRANITELJA

- HVO je vodio pravednu i legitimnu vojnu obranu hrvatskoga naroda u BiH i obranu BiH u njezinim međunarodno priznatim granicama te je sudjelovao u svim ključnim vojnim operacijama za oslobađanje BiH i Hrvatske.
- HNS BiH odlučno odbacuje sustavno politiziranje te širenje dezinformacija o kvalifikacijama Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) o tzv. „udruženom zločinačkom pothvatu“ (UZP) koje se nastoje pripisati Republici Hrvatskoj, Hrvatskoj zajednici/Republici Herceg Bosni i HVO-u te političkome vodstvu Hrvata. Politički i drugi predstavnici jednoga konstitutivnog naroda strateški nameću etiketu tzv. UZP-a hrvatskim političkim predstavnicima, strankama i hrvatskome narodu u cjelini s ciljem eliminiranja hrvatskoga konstitutivnog naroda kao političkoga subjekta u BiH, što je u konačnici predstavljalo jedan od nikad ostvarenih ratnih ciljeva. Takvim politikama HNS BiH će se suprotstavljati trajno svim raspoloživim političkim i legalnim sredstvima.
- Hrvatski branitelji, obitelji poginulih branitelja, hrvatski ratni vojni invalidi i civilne žrtve Domovinskoga rata imaju pravo na dostojanstvo, skrb i pravnu zaštitu, za što će se HNS BiH zalagati na svim političkim i administrativnim razinama.
- Istina o žrtvi HVO-a i hrvatskih branitelja u obrani hrvatskoga naroda i BiH se mora trajno njegovati i promovirati u znanosti, domaćoj i svjetskoj javnosti, u suradnji s najboljim institutima i istraživačima Domovinskoga rata u BiH, Hrvatskoj i šire. HNS BiH će graditi

mostove za trajnu suradnju s Hrvatskom kako bi se zajednički suprotstavljali iskrivljivanju činjenica o doprinosu hrvatskoga naroda u Domovinskome ratu.

- Pravosudna tijela i tužiteljstva u BiH dužni su procesuirati sve pojedinačne ratne zločine i sve druge zločine protiv čovječnosti i imovine počinjene u Domovinskome ratu, strogo primjenjujući načela individualne odgovornosti i krivnje, a odlučno se suprotstavljajući selektivnim i tendencioznim optužnicama po zapovjednoj odgovornosti prema zapovjednicima i časnicima HVO-a. Na taj način čuvamo moralni dignitet hrvatskoga naroda i štitimo čast, ugled i dostojanstvo svih hrvatskih branitelja i građana koji su sudjelovali u obrani BiH.

7. SURADNJA S HRVATSKIM ISELJENIŠTVOM

- HNS BiH će se zalagati za intenziviranje suradnje s hrvatskim iseljeništvom, njihovim organizacijama i predstavnicima. HNS BiH prepoznaje sve veću mobilnost i povezanost kao prednost koju treba iskoristiti za gospodarsku, kulturnu i demografsku revitalizaciju hrvatskih područja i jačanje političkoga položaja Hrvata u BiH.
- HNS BiH i njegovi članovi će povećati svoje neposredne aktivnosti i prisutnost među hrvatskim iseljeništvom putem online platformi, medija, ciljanim putovanjima i drugim sredstvima kako bi Hrvati u iseljeništvu postali svjesni konkretnih mogućnosti i izazova koji postoje za hrvatski konstitutivni narod u BiH.
- HNS BiH će se opredijeliti za čvršću suradnju s mladim Hrvatima u iseljeništvu koji zbog integracijskih trendova i nedovoljne edukacije nisu upoznati s hrvatskim područjima, izazovima i mogućnostima u BiH. U tom smislu, očekuje se ključan doprinos svih članova HNS-a BiH, uključujući predstavnike lokalne samouprave, obrazovnoga sustava i predstavnika medija.
- HNS BiH i njegovi članovi organizirat će niz ciljanih aktivnosti za hrvatske iseljenike, pogotovo u trenucima njihovoga dolaska na ognjišta, poput otvorenih vrata institucija lokalne samouprave, kako bi se što bolje senzibilizirali s pitanjem Hrvata u BiH.

- HNS BiH će u suradnji s hrvatskim organizacijama u inozemstvu, predstavnicima lokalne samouprave u BiH, predstavnicima katoličkih udruga i misija voditi sustavnu evidenciju o Hrvatima u iseljeništvu te poticati što veći dijalog, senzibiliziranje o otvorenim pitanjima u BiH, povratak, stažiranje i ciljane poslove u BiH te druge aktivnosti u korist jačanja položaja Hrvata u BiH.

8. KULTURA I MEDIJI

- Hrvatsko narodno kazalište (HNK) u Mostaru kao i sve druge kulturne institucije Hrvata u BiH, zajedno s ostalim organizacijama koje promoviraju i njeguju hrvatsku kulturu, tradiciju i hrvatski jezik, predstavljaju osnovu za osnaživanje prisutnosti hrvatskoga nacionalnog identiteta u BiH. HNS BiH će i dalje davati svoju podršku svim hrvatskim kulturnim institucijama i organizacijama u zemlji koje će na afirmativan način doprinijeti očuvanju hrvatskoga identiteta u BiH. Integracijski trendovi u BiH i stapanja hrvatskoga nacionalnog identiteta u umjetne, nametnute ili druge identitete predstavljaju jednu od opasnosti kojima će HNS BiH sustavno pružati otpor.
- HNS BiH će nastaviti snažno surađivati sa Središnjem državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske i drugim institucijama Republike Hrvatske u području kulture.
- HNS BiH će nastaviti snažno se zalagati za osnivanje javnoga RTV servisa koji program emitira na hrvatskom jeziku i s programskim sadržajima koji objektivno i afirmativno reproduciraju društveni, nacionalni i kulturni identitet Hrvata u BiH, koji ga u njegovim specifičnostima čine prisutnim, vidljivim i prepoznatljivim u medijskom prostoru BiH.
- HNS BiH daje svoju čvrstu podršku postojećim medijima na hrvatskom jeziku, uključujući radiotelevizije, portale i dnevne novine, koji su doprinijeli afirmiranju hrvatskoga pitanja u BiH i koji svojim upornim radom razbijaju medijski monopol i barijere koje su podignute na štetu hrvatskoga konstitutivnog naroda.
- HNS BiH će se i dalje zalagati za medijski pluralizam u BiH i među Hrvatima u BiH. Društvene mreže u današnjem svijetu zauzimaju središnju ulogu medija i doprinose

vidljivosti hrvatskoga pitanja u Europi i svijetu. Sloboda govora na društvenim medijima i drugdje ne smije podrazumijevati govor mržnje i poziv na nasilje.

- HNS BiH će na svim razinama vlasti učiniti sve što je moguće kako bi se spriječilo nasilje, zastrašivanje, prijetnje i napadi na sve novinare i komentatore.

Mostar, 4. veljače 2023. godine